

23.2.2026

Dnro Tukes 3300/00.00.01/2026

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta
liv@eduskunta.fi

Liikenne- ja viestintävaliokunnan kokous 24.02.2026 / HE 179/2025 vp

Lausunto liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta (Tukes) kirjallista asiantuntijalausuntoa koskien hallituksen esitystä EU:n kyberkestävyysasetuksen toimeenpanoa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 179/2025 vp).

1) Markkinavalvontaviranomaiset ja niiden resurssit

EU:n kyberkestävyysasetus (EU) 2024/2847 on suoraan sovellettavaa lainsäädäntöä ja se jättää jäsenvaltion kansalliseen liikkumavaraan vain vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksien ilmoittamista ja markkinavalvonnan järjestämistä koskevien viranomaistehtävien järjestämisen.

Kansallisen markkinavalvonnan järjestämistä rajaa lisäksi kyberkestävyysasetuksen 52 artiklan kohta 14, jonka mukaan, kun on kyse asetuksen soveltamisalaan kuuluvista digitaalisia elementtejä sisältävistä tuotteista, jotka luokitellaan suuririskisiksi tekoälyjärjestelmiksi asetuksen (EU) 2024/1689 6 artiklan nojalla, kyseistä asetusta varten nimetyt markkinavalvontaviranomaiset vastaavat myös tämän asetuksen nojalla vaadituista markkinavalvontatoimista.

Asetuksen (EU) 2024/1689 markkinavalvontaviranomaisista säädetään eräiden tekoälyjärjestelmien valvonnasta annetun lain (1377/2025) 3 §:ssä siten, että Tukes on markkinavalvontaviranomainen suuririskisten tekoälyjärjestelmien osalta silloin, kun ne liittyvät tuotteisiin tai ovat itse

tuotteita, jotka kuuluvat EU:n leluja, hissejä ja niiden turvakomponentteja, räjähdysvaarallisten tilojen laitteita, kaasulaitteita, painelaitteita, sekä kuluttajakäyttöisiä henkilönsuojaimia ja koneita koskevan sääntelyn piiriin, sekä liitteen 2 kohdassa tarkoitetun kriittisen infrastruktuurin osalta, jos tekoälyjärjestelmä on tarkoitettu käytettäväksi turvakomponenttina energiatoimialan kaasualaa koskevan alasektorin hallinnassa ja toiminnassa, lukuun ottamatta Energiaviraston valvonnan alaan säädettyjä tekoälyjärjestelmiä tai, jos tekoälyjärjestelmä on tarkoitettu käytettäväksi turvakomponenttina vesihuollon hallinnassa ja toiminnassa.

Nyt käsillä olevan hallituksen esityksen (HE 179/2025 vp) 15 §:n mukaan Liikenne- ja viestintävirasto vastaisi keskitetysti kyberkestävyysasetuksen markkinavalvontaviranomaisen tehtävistä ja 16 §:ssä säädettäisiin, että suuririskisten tekoälyjärjestelmien osalta markkinavalvontaviranomaisena toimisi eräiden tekoälyjärjestelmien valvonnasta annetun lain nojalla toimivaltainen valvova viranomainen.

Tukes pitää kannatettavana ehdotuksen mukaista mallia, jossa kyberkestävyysasetuksen markkinavalvonta on mahdollisimman pitkälle keskitetty sinne, missä on jo tällä hetkellä kyberturvallisuutta koskevaa osaamista. Kyberturvallisuuden ja tekoälyjärjestelmien valvonnassa tarvittavan erityisosaamisen rekrytointi on haasteellista ja tällainen viranomaisvalvontatehtäviin tarkoitettu erityisosaaminen on tarkoituksenmukaista olla koottuna Liikenne- ja viestintävirastoon.

Tämä on valvonnan resurssien kannalta tehokasta.

Tukes kuitenkin katsoo, että eräiden tekoälyjärjestelmien valvonnasta annetusta laista johtuva hajautettu malli ei ole kustannustehokas ja vaatii joka tapauksessa markkinavalvontaviranomaisilta huomattavia lisäresursseja.

Tukes pitää kannatettavana lakiehdotuksen 17 §:ää markkinavalvonnan asiantuntijatuesta. Tukes katsoo kuitenkin, että mahdollisuus saada asiantuntija-apua Liikenne- ja viestintäviraston harkinnan mukaan ei riitä täyttämään sitä, mitä kyberkestävyysasetuksen 52 artiklan 8 kohdassa säädetään riittävistä resursseista. Tukesilla on velvollisuus hoitaa lakisääteiset tehtävänsä eikä tehtävien resurssointi voi olla pelkästään toisen viraston harkinnanvaraisen avun varassa.

Sekä nyt käsillä olevassa hallituksen esityksessä (HE 179/2025 vp), että eräiden tekoälyjärjestelmien valvonnasta annetun lain hallituksen

esityksessä (HE 46/2025 vp) on katsottu, että niin muiden markkinavalvontaviranomaisten kuin Liikenne- ja viestintäviraston resursointia tulisi ensi kädessä ja ensisijaisesti mahdollistaa viranomaisten nykyisiä tehtäviä tehostamalla ja toimintaa sopeuttamalla, vaikka työmäärä lisääntyikin. Hallituksen esityksen mukaan asetuksen toimeenpano rahoitettaisiin viranomaisten olemassa olevia resursseja uudelleen kohdentamalla.

Kyberkestävyysasetuksen ja EU:n tekoälyasetuksen antamisen jälkeen Tukesin henkilöstöä on supistettu noin 17 %. Tukesilla ei ole ennestään sellaista osaamista kyberturvallisuudesta, jota kyberkestävyyslainsäädös edellyttää ja jota se voisi uudelleen kohdentaa viraston sisäisin järjestelyin.

Tukes on tuonut jo eräiden tekoälyjärjestelmien valvonnasta annetun lain valmistelun yhteydessä esille, ettei sillä ole myöskään tekoälyjärjestelmien suhteen osaamista, jota ko. lainsäädännön valvonta edellyttää.

Varsinaisten valvontatoimien lisäksi asetuksen tehokas täytäntöönpano edellyttää muun muassa neuvontaa ja sidosryhmäyhteistyötä, joissa tarvitaan osaamista. Tukes katsoo, että sen mahdollisuudet suoriutua kyberkestävyysasetuksen markkinavalvonnasta edes välttävästi nykyisillä resursseilla ovat heikot. Henkilöstön siirtäminen toisista tehtävistä vaarantaisi muiden lakisääteisten tehtävien hoitamisen eikä henkilöstöllä nykyisellään ole tarvittavaa osaamista.

2) Testiympäristö

Ehdotetun lain 10 §:n nojalla Liikenne- ja viestintävirasto voi päätöksellä perustaa kyberkestävyysasetuksen 33 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun kyberkestävyyden sääntelyn testiympäristön.

Tukes pitää tärkeänä että, ehdotetun lain kirjaimen mukaisesti, testiympäristön perustaminen ei ole viranomaisen velvollisuus, vaan viranomaisen voi harkita resurssiensa perusteella sekä testiympäristön perustamista että talouden toimijalle myönnettävää oikeutta toimintaan sääntelyn testiympäristössä.

Tukes pitää erityisen tärkeänä hallituksen esityksessä ehdotetun lain 10 §:n 2 momentin yksityiskohtaisiin perusteluihin kirjattua selvennystä siitä, että osallistuminen testiympäristön toimintaan ei olisi myöskään muiden

markkinavalvontaviranomaisten velvollisuus. Tukes haluaa tässäkin yhteydessä korostaa, että toimivaltaisen markkinavalvontaviranomaisen täytyy voida päättää itsenäisesti tehtäviensä priorisoinnista ja resurssiensa käytöstä.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoittajan henkilöllisyyden ja allekirjoituksen ajankohdan voi varmistaa allekirjoitusta klikkaamalla ja asiakirjan aitous voidaan todentaa sähköisesti. Jos asiakirjaa muutetaan jälkikäteen, allekirjoitus ei ole enää kelvollinen. Sähköinen asiakirja on alkuperäiskappale, eikä allekirjoituksen oikeellisuutta voi varmistaa paperitulosteesta. Alkuperäisen sähköisen asiakirjan voi tarvittaessa pyytää Tukesin kirjaamosta.

